

РЕПУБЛИКА СРПСКА
МИНИСТАРСТВО ПРОСВЈЕТЕ И КУЛТУРЕ
РЕПУБЛИЧКИ ПЕДАГОШКИ ЗАВОД
Подручна канцеларија Добој, Краља Драгутина 14, тел/факс: 053/241-203, 206-510, e-mail:
pedagoski.zavoddo@rpz-rs.org

Број: 07/2.03/031.2.614 - 54/13
Датум: 10. 09. 2013. године

ИНСПЕКТОР-ПРОСВЈЕТНИ
САВЈЕТНИК ЗА:
ИМЕ И ПРЕЗИМЕ:

РАЗРЕДНУ НАСТАВУ
ГОРДАНА ПОПАДИЋ

ИЗВЈЕШТАЈ И АНАЛИЗА
ГРУПНОГ САВЈЕТОДАВНО-ИНСТРУКТИВНОГ РАДА
СА НАСТАВНИЦИМА РАЗРЕДНЕ НАСТАВЕ
-август 2013.године-

УВОД

Групни савјетодавно-инструктивни рад са наставницима разредне наставе у виду једнодневних савјетовања, реализован је у складу са Програмом рада инспектора-просвјетног савјетника, Гордане Попадић и Програмом рада Републичког педагошког завода. Савјетовања су одржана током 7 дана, од 19. до 27. августа 2013. године за 10 група наставника разредне наставе основних школа Регије Добој. Овогодишњим савјетовањима планирано је да буде обухваћено 45% наставника разредне наставе из 35 основних школа добојске регије. Реализација савјетовања одвијала се на 4 пункта: Добој (3 дана), Теслић (1 дан), Модрича (2 дана) и Дервента (1 дан). Циљне групе савјетовања били су наставници разредне наставе који реализују наставне садржаје у одјељењима **првог разреда** и у **комбинованим** одјељењима. На основу података, о броју одјељења и наставника у школској 2012/13. године, направљен је план броја група и наставника за једнодневна савјетовања.

Одзив наставника за овогодишња савјетовања био је добар. Треба напоменути да је један број наставника отишао у пензију, те због мањег броја уписаних ученика у 1. разред смањен је и број одјељења. Од планираног броја наставника (277), савјетовањима је, према евиденцији, **присуствовало 243 или 87,72 %**. Према евиденцији присуство овогодишњим савјетовањима од стране наставника **првог разреда** је 92,94%, а наставника **комбинованих** одјељења је 85,41%. Подаци о броју присутних наставника првог разреда исказани су у табели бр.1, а број присутних наставника комбинованих одјељења приказан је у табели бр.2.

Табела бр.1- Подаци о броју присутних наставника **ПРВОГ** разреда

Р. Б.	Школа-домаћин савјетовања	Школе-учеснице савјетовања	Број наставника			НАПОМЕНЕ
			Планирано	Присуствовало	%	
1.	„Д. Обрадовић“ Добој	12 школа града Добоја и општине Петрово	25	24	96 %	
2.	„Петар П. Његош“ Теслић	8 школа општине Теслић	20	18	90 %	
3.	„Никола Тесла“ Дервента	6 школа општине Дервента и Брод	17	15	88,23 %	Педагог из Лијешћа
4.	„Свети Сава“ Модрича	9 школа из: Модриче, Вукосавља, Шамца, Пелагићева и Доњи Жабара	23	22	96,65 %	Присуствова о педагог из Модрича
35 основних школа			85	79	92,94%	

Табела бр.2- Подаци о броју присутних наставника **КОМБИНОВАНИХ** одјељења

Р. Б.	Школа-домаћин савјетовања	Школе-учеснице савјетовања	Број наставника			НАПОМЕНЕ
			Планирано	Присуствовало	%	
1.	„Вук С. Карацић“ Добој	8 школа из: Сјенине Ријеке, Добоја Осјечана, Подновља, Руданке, Петрова и Какмужа	35	25	71,43 %	
	„Вук С. Карацић“ Добој	4 школе: из Добоја, Станара, Пакленице Доње и Бољанића	35	34	97,14%	
2.	„Петар П. Његош“ Теслић	8 школа општине Теслић	34	33	97,05 %	
3.	„Никола Тесла“ Дервента	6 школа општина: Дервента и Брод	17	15	88,23 %	Педагог из Лијешћа
4.	„Свети Сава“ Модрича	5 школа из: Шамца и Пелагићева	23	22	96,65 %	
		3 школе из: Вукосавља и Модриче	30	24	80 %	
35 основних школа			192	164	85,41 %	

Приликом реализације садржаја, предвиђених дневним редом, зависно од структуре учесника, акценат је био на специфичностима рада у првом разреду или комбинованим одјељењима. Избор стручне теме, као и начин рада, извршен је на основу приједлога и интересовања наставника разредне наставе током претходног периода, као и на основу утврђених потреба приликом увида у рад наставника од стране инспектора-просвјетног савјетника за разредну наставу. Овогодишња савјетовања су реализована према раније утврђеном **дневном реду**:

За наставнике ПРВОГ разреда	За наставнике КОМБИНОВАНИХ одјељења
1. Специфичности рада у првом разреду -НПП, планирање и припремање, организација рада	1. Специфичности рада у комбинованом одјељењу -предности и тешкоће у раду К.О., -организација рада са аспекта активног учења/наставе
2. Праћење и оцјењивање ученика првог Разреда -досије ученика	2. Планирање и припремање рада (сценариј наставног рада/дневне припреме)
3. Сарадња са родитељима	3. Праћење и оцјењивање ученика
4. Разно	4. Разно

Циљ:

- Упознавање наставника разредне наставе са специфичностима НПП за први разред, поступцима планирања и реализације васпитно-образовног процеса у првом разреду, те праћењу и вредновању ученичких постигнућа, уз уважавање индивидуалних разлика међу ученицима. Оспособљавање наставника и подршка у функционалнијем припремању за наставу у првом разреду, са циљем унапређења и подизања квалитета васпитно-образовног рада.
- Унапређивање рада у одјељењима комбинованим од ученика два или више разреда, те јачање стручних компетенција наставника у области планирања, припремања и реализације васпитно-образовног процеса у тим одјељењима. Оспособљавање наставника и подршка у функционалнијем (сврсисходнијем) припремању за наставу.

Задачи:

- Упознати/подсјетити наставнике разредне наставе са специфичностима планирања и припремања рада наставника у првом разреду, те наставника у комбинованим одјељењима.
- Информисати наставнике о структури организације рада у првом разреду, као и специфичностима у организацији рада комбинованих одјељења.
- Упознати/подсјетити наставнике разредне наставе о специфичностима праћења и оцјењивања ученичких постигнућа у првом разреду и комбинованим одјељењима.
- Информисати наставнике о вођењу досијеа ученика у складу са Правилником о вођењу ученичког досијеа („Службени гласник Републике Српске“ бр.132/10).
- Кроз дискусију са наставницима утврдити, идентификовати могућности одређених метода за активирање ученика првог разреда и комбинованих одјељења.
- Пружити информације за наредну школску годину у погледу вођења педагошке документације тј. одјељењских књига за први разред и комбинована одјељења.

Запажања о реализацији савјетовања

Реализација програма савјетовања била је у виду директног обраћања савјетника, усменог излагања, интерактивне комуникације на релацији наставник-просвјетни савјетник, у виду рада у мањим групама, са конкретним задатком за рад у групи, те видео презентације. Уводни дио савјетовања протекао је у упознавању наставника са програмом и начином рада током савјетовања. Учесници су кратко упознати са појмовима везаним за специфичности рада у првом разреду и комбинованим одјељењима. Стручне теме: „Специфичности рада у првом разреду“ и „Специфичности рада у комбинованом одјељењу, са акцентом на активно учење/наставу“ реализоване су у виду активног учешћа наставника-учесника савјетовања. Активно учешће наставника било је у виду рада у мањим групама на вјежбама „Вртешка-Специфичности рада у првом разреду“ и „Вртешка-Специфичности рада у комбинованом одјељењу“. Свака група

учесника добила је чарт папир на којем се налазе питања. Групе су имале по 10 минута да напишу одговоре на постављена питања или тврдњу везану за: планирање и припремање рада у првом разреду/комбинованим одјељењима, организацију рада у првом разреду/комбинованим одјељењима, праћењу и оцјењивању ученичких постигнућа, као и сарадњи са родитељима. Након тога чарт папир са питањима ишао је у круг до сваке наредне групе, које су допуњавале започете одговоре. На тај начин свако је имао прилику да напише све што зна о питањима која су постављена. Тек када су све групе прошле сва питања, слиједило је извјештавање/презентација група и групна дискусија о томе што је све написано и шта нам још недостаје као битна карика у разумијевању и ефикасности рада у првом разреду и комбинованим одјељењима. На овај начин наставници су активно учествовали у реализацији стручне теме. Током групне дискусије просвјетни савјетник је дао преглед важнијих појмова/поставки, те посебан акценат дао на сценарио/план наставног процеса у првом разреду и комбинованим одјељењима.

Посебна пажња посвећена је планирању, припремању и реализацији редовне наставе. Истакнуте су специфичности НПП за први разред, а било је ријечи и о уџбенику који је адаптиран прије двије године. Уз ове информације наставницима је наглашено, да је уџбеник само један од извора знања, али не и једини, те да у уџбеницима има садржаја који нису у складу са НПП. Реализација наставних садржаја врши се искључиво у складу са постојећим НПП-ом. Наставницима су између осталог предочени могући модели образаца за оперативне-мјесечне планове, модели обрасца за припреме наставног часа и наставног дана у комбинованом одјељењу. Наглашена је потреба израде писаних припрема у складу са специфичностима рада у комбинованим одјељењима, те одустајање од досадашње праксе писања припрема за сваки разред посебно. Дио савјетовања посвећен је специфичностима праћења и оцјењивања знања и постигнућа ученика првог разреда, као и ученика у комбинованим одјељењима. Излагање о описном оцјењивању ученика првог разреда, те вођење ученичког досијеа наставнике је посебно заинтересовало.

У склопу актуелних питања велики број питања се односио на неусклађен НПП првог и другог разреда, неусклађеност садржаја уџбеника и НПП за одређене наставне предмете, те планирање и реализацију осталих облика непосредног васпитно-образовног рада, првенствено допунске наставе.

Циљ и задаци савјетовања су остварени. Наставници разредне наставе су исказали задовољство због непосредног начина реализације савјетовања, реализације стручне теме у виду активног учешћа наставника, те организовања савјетовања само за наставнике првог разреда, као и наставнике који реализују наставне садржаје у одјељењима комбинованим од ученика два или више разреда.

Евалуација савјетовања

По завршетку групног савјетодавно-инструктивног рада учесници су извршили процјену појединих сегмената рада током савјетовања. Од укупног броја присутних 243, упитнике је попунило 242 или 99,58% учесника. Упитник за евалуацију је конструисан из три дијела:

- А-** 1.Стручна тема; 2.Дневни ред савјетовања; 3.Организација савјетовања; 4.Јасноћа презентације инспектора-просвјетног савјетника; 5.Комуникација између инспектора-просвјетног савјетника и учесника; 6.Општи утисак о савјетовању
- Б-** Процјена, колико је овогодишње савјетовање утицало на спремност/жељу учесника да убудуће учествују на истим савјетовањима.
- В-** Сет питања која се односе на приједлоге, коментаре учесника организатору савјетовања за ово и наредна савјетовања

За дио **А**, у Упитнику за евалуацију, учесници су користили сљедећу скалу за оцјењивање: **1-незадовољавајуће; 2-дјелимично задовољавајуће; 3-нисам сигуран/на; 4-потпуно задовољавајуће.**

А-1. Стручна тема

Садржај стручне теме и актуелност исте, 83,54 % наставника **првог разреда** је оцијенило као потпуно задовољавајуће, а просјечна оцјена је 3,72. У табели бр. 3 дат је преглед како је овај сегмент оцијењен на појединим пунктовима, те нумеричке вриједности тј. просјечна оцјена за садржај стручне теме.

Табела бр. 3 – Оцјене за садржај стручне теме и актуелности-први разред

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за САДРЖАЈ СТРУЧНЕ ТЕМЕ-АКТУЕЛНОСТИ								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	24	18	75	4	16.67	1	4.17		0	3.54
2.	Дервента	15	10	66.67	2	13.33	3	20		0	3.47
3.	Теслић	18	16	88.89	1	5.556	1	5.56		0	3.83
4.	Модрича	22	22	100		0		0		0	4
Укупно:		79	66	83.54	7	8.86	5	6.33	0	0	3.72

Наставници **комбинованих одјељења** садржај стручне теме и актуелност исте, оцијенили су као потпуно задовољавајуће у 84,66 % случајева, док је 13,5% наставника дјелимично задовољно садржајем стручне теме. Просјечна оцјена је 3,71. У табели бр. 3/а дат је преглед како је овај сегмент оцијењен на појединим пунктовима, те просјечна оцјена.

Табела бр. 3/а – Оцјене за садржај стручне теме и актуелности-комбинована одјељења

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за САДРЖАЈ СТРУЧНЕ ТЕМЕ-АКТУЕЛНОСТИ								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	59	52	88.14	1	1.695	6	10.2		0	3.78
2.	Дервента	34	27	79.41		0	7	20.6		0	3.59
3.	Теслић	33	29	87.88	2	6.061	2	6.06		0	3.82
4.	Модрича	37	30	81.08		0	7	18.9		0	3.62
Укупно:		163	138	84.66	3	1.84	22	13.5	0	0	3.71

Стручну тему са аспекта могућности примјене у пракси 68,35 % наставника **првог** разреда процјењује као потпуно задовољавајућом, а просјечна оцјена износи 3,61. Несигурност у могућност примјене садржаја стручне теме у пракси исказало је 24,05% наставника. Преглед како је овај сегмент оцијењен, као и укупна просјечна оцјена приказана је у табели бр. 4.

Табела бр. 4 – Оцјене за могућност примјене у пракси-први разред

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за МОГУЋНОСТ ПРИМЈЕНЕ У ПРАКСИ								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	24	16	66.67	7	29.17	1	4.17		0	3.63
2.	Дервента	15	8	53.33	5	33.33	2	13.3		0	3.4
3.	Теслић	18	10	55.56	5	27.78	3	16.7		0	3.39
4.	Модрича	22	20	90.91	2	9.091		0		0	3.91
Укупно:		79	54	68.35	19	24.05	6	7.59	0	0	3.61

Стручну тему са аспекта могућности примјене у пракси 58,9 % наставника **комбинованих одјељења** процјењује као потпуно задовољавајућом, док 23,3% учесника изражава дјелимично задовољство. Несигурност у могућност примјене садржаја стручне теме у пракси исказало је 17,79 % наставника. Преглед како је овај сегмент оцијењен од стране учесника на појединим пунктовима, као и укупна просјечна оцјена приказана је у табели бр. 4/а.

Табела бр. 4/а – Оцјене за могућност примјене у пракси-комбинована одјељења

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за МОГУЋНОСТ ПРИМЈЕНЕ У ПРАКСИ								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	59	35	59.32	10	16.95	14	23.7		0	3.36
2.	Дервента	34	21	61.76	5	14.71	8	23.5		0	3.38
3.	Теслић	33	20	60.61	7	21.21	6	18.2		0	3.42
4.	Модрича	37	20	54.05	7	18.92	10	27		0	3.27
Укупно:		163	96	58.9	29	17.79	38	23.3	0	0	3.36

Начин презентације стручне теме од стране инспектора-просвјетног савјетника наставници **првог разреда** и **комбинованих одјељења** су процијенили као потпуно задовољавајуће, а просјечне оцјене износе 3,91 и 3,82. Процент наставника комбинованих одјељења, који су дјелимично задовољни начином презентације је 6,13%, док је само 1 наставник првог разреда дјелимично задовољан. По 6 % наставника првог разреда и комбинованих одјељења није сигурно, када је у питању начин презентације стручне теме. Преглед оцјена по пунктовима и укупне просјечне оцјене исказане су у табели бр.5 и бр.5/а.

Табела бр. 5 – Оцјене за начин презентације стручне теме- први разред

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за НАЧИН ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ СТРУЧНЕ ТЕМЕ								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	24	23	95.83	1	4.167		0		0	3.96
2.	Дервента	15	12	80	2	13.33	1	6.67		0	3.73
3.	Теслић	18	17	94.44	1	5.556		0		0	3.94
4.	Модрича	21	20	95.24	1	4.762		0		0	3.95
Укупно:		78	72	92.31	5	6.41	1	1.28	0	0	3.91

Табела бр. 5/а – Оцјене за начин презентације стручне теме- комбинована одјељења

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за НАЧИН ПРЕЗЕНТАЦИЈЕ СТРУЧНЕ ТЕМЕ								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	59	47	79.66	5	8.475	7	11.9		0	3.68
2.	Дервента	34	31	91.18	2	5.882	1	2.94		0	3.88
3.	Теслић	33	30	90.91	1	3.03	2	6.06		0	3.85
4.	Модрича	37	35	94.59	2	5.405		0		0	3.95
Укупно:		163	143	87.73	10	6.135	10	6.13	0	0	3.82

Према укупној процјени, наставника првог разреда и наставника комбинованих одјељења, **стручна тема је оцијењена као потпуно задовољавајућа.**

А-2. Дневни ред савјетовања

Дневни ред савјетовања, са аспекта нових информација у контексту проширења знања, 67,95 % наставника **првог разреда** оцјењује као потпуно задовољавајуће, док је 12,8% наставника процјењује као дјелимично задовољавајућим. У графикону бр. 1 дат је преглед оцјена, изражен у процентима, за дневни ред-Нове информације у контексту проширења знања.

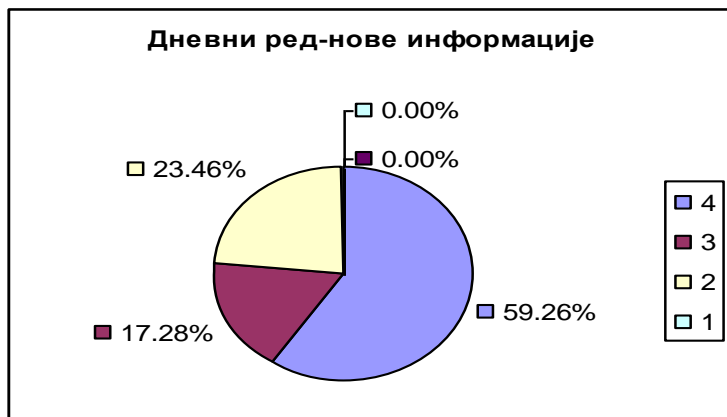
Графикон бр. 1- Нове информације у контексту проширења знања-први разред

Наставници **комбинованих** одјељења изражавају потпуно задовољство у погледу нових информација у 59,26% случајева. Истовремено 23,5% наставника изражава дјелимично задовољство, док 17,28% наставника комбинованих одјељења није сигурно да ли су нове

информације које су добили током савјетовања у функцији проширења знања. Преглед оцјена, изражен у процентима, за овај сегмент савјетовања исказан је у графикону бр.1/а.

Графикон бр. 1/а- Нове информације у контексту проширења знања-комбинована одјељења

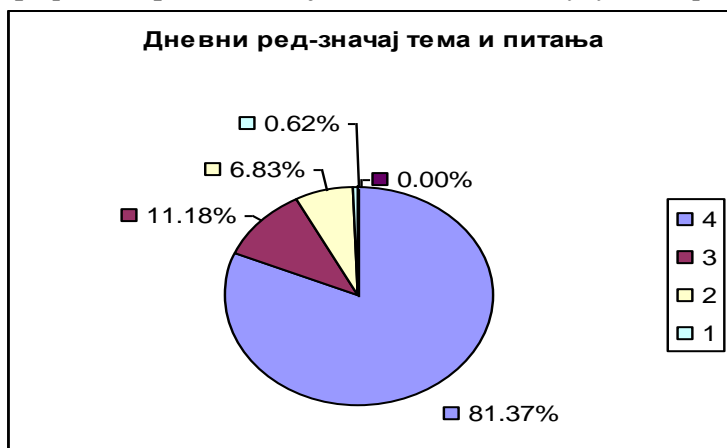

Значај теме и питања о којима се разговарало, за будући васпитно-образовни рад, по 81 % наставника **првог разреда и комбинованих одјељења** сматра потпуно задовољавајућим, а просјечне оцјене за овај сегмент оцјењивања износе 3,74 и 3,73. У графиконима бр. 2 и бр.2/а дат је преглед оцјена од стране наставника првог разреда и наставника комбинованих одјељења.

Графикон бр.2 - Значај теме и питања за будући васпитно-образовни рад-први разред

Графикон бр.2/а - Значај теме и питања за будући в/о рад-комбинована одјељења

А-3. Организација савјетовања

Организација савјетовања је процјењивања од стране наставника за више елемената: трајање савјетовања, услове у којима је реализовано савјетовање, комуникацију међу учесницима, те оцјене за активност самих учесника. Преглед како су поједини сегменти организације савјетовања оцијењени од стране наставника првог разреда на појединим пунктovima, дат је у табелама бр. 6, 7, 8 и 9, док је преглед оцјена наставника комбинованих одјељења дат у табелама бр. 6/а, 7/а, 8/а и 9/а.

Табела бр. 6 - Оцјене за трајање савјетовања-први разред

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за ТРАЈАЊЕ САВЈЕТОВАЊА								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	24	16	66.67	5	20.83	3	12.5		0	3.54
2.	Дервента	15	11	73.33	2	13.33	2	13.3		0	3.6
3.	Теслић	18	15	83.33	3	16.67		0		0	3.83
4.	Модрича	22	19	86.36	2	9.091	1	4.55		0	3.82
Укупно:		79	61	77.22	12	15.19	6	7.59	0	0	3.7

Табела бр. 6/а - Оцјене за трајање савјетовања-комбинована одјељења

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за ТРАЈАЊЕ САВЈЕТОВАЊА								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	59	44	74.58	8	13.56	7	11.9		0	3.63
2.	Дервента	34	23	67.65	4	11.76	4	11.8	3	8.82	3.38
3.	Теслић	32	21	65.63	5	15.63	6	18.8		0	3.47
4.	Модрича	37	30	81.08	3	8.108	5	13.5		0	3.78
Укупно:		162	118	72.84	20	12.35	22	13.6	3	1.85	3.58

Услове реализације савјетовања наставници, и првог разреда и комбинованих одјељења, су оцијенили са најнижим просјечним оцјенама, које износе 3,51 и 3,44, док просјечне оцјене за комуникацију међу учесницима износе 3,73 и 3,74. Дјелимично задовољство условима реализације савјетовања исказало је 13,9 % наставника првог разреда и 18,4% наставника комбинованих одјељења.

Табела бр. 7 - Оцјене за услове реализације савјетовања-први разред

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за УСЛОВИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	24	13	54.17	8	33.33	3	12.5		0	3.42
2.	Дервента	15	9	60	2	13.33	4	26.7		0	3.33
3.	Теслић	18	11	61.11	5	27.78	2	11.1		0	3.5
4.	Модрича	22	18	81.82	2	9.091	2	9.09		0	3.73
Укупно:		79	51	64.56	17	21.52	11	13.9	0	0	3.51

Табела бр. 7/а - Оцјене за услове реализације савјетовања-комбинована одјељења

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за УСЛОВИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	59	36	61.02	12	20.34	11	18.6		0	3.42
2.	Дервента	34	19	55.88	8	23.53	6	17.6	1	2.94	3.32
3.	Теслић	33	20	60.61	5	15.15	8	24.2		0	3.36
4.	Модрича	37	29	78.38	3	8.108	5	13.5		0	3.65
Укупно:		163	104	63.8	28	17.18	30	18.4	1	0.61	3.44

Комуникацијом међу учесницима дјелимично је задовољно 8,86% наставника првог разреда и 9,82% наставника комбинованих одјељења. Само 1 наставник комбинованих одјељења је изразио незадовољство комуникацијом међу учесницима.

Табела бр. 8 - Оцјене за комуникацију међу учесницима савјетовања-први разред

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за КОМУНИКАЦИЈА МЕЂУ УЧЕСНИЦИМА								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	24	14	58.33	3	12.5	7	29.2		0	3.29
2.	Дервента	15	14	93.33	1	6.667		0		0	3.93
3.	Теслић	18	16	88.89	2	11.11		0		0	3.89
4.	Модрича	22	21	95.45	1	4.545		0		0	3.95
Укупно:		79	65	82.28	7	8.861	7	8.86	0	0	3.73

Табела бр. 8/а - Оцјене за комуникацију међу учесницима савјетовања-комбинована одјељење

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњено упитника	Оцјене за КОМУНИКАЦИЈА МЕЂУ УЧЕСНИЦИМА								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	59	50	84.75	3	5.085	5	8.47	1	1.69	3.73
2.	Дервента	34	24	70.59	4	11.76	6	17.6			3.53
3.	Теслић	33	32	96.97		0	1	3.03		0	3.94
4.	Модрича	37	32	86.49	1	2.703	4	10.8		0	3.76
Укупно:		163	138	84.66	8	4.91	16	9.82	1	0.61	3.74

Дјелимично задовољство својом активношћу исказало је 11,5 % наставника првог разреда и 16,5% наставника комбинованих одјељења.

Табела бр. 9 - Оцјене за активност учесника током савјетовања-први разред

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за АКТИВНОСТ УЧЕСНИКА								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	23	15	65.22	2	8.696	6	26.1		0	3.39
2.	Дервента	15	12	80	2	13.33	1	6.67		0	3.73
3.	Теслић	18	13	72.22	5	27.78		0		0	3.72
4.	Модрича	22	15	68.18	5	22.73	2	9.09		0	3.59
Укупно:		78	55	70.51	14	17.95	9	11.5	0	0	3.59

Табела бр. 9/а - Оцјене за активност учесника током савјетовања-комбинована одјељења

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњено упитника	Оцјене за АКТИВНОСТ УЧЕСНИКА								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	58	43	74.14	6	10.34	9	15.5		0	3.59
2.	Дервента	34	23	67.65	2	5.882	9	26.5		0	3.41
3.	Теслић	33	29	87.88	1	3.03	3	9.09		0	3.79
4.	Модрича	34	28	82.35	1	2.941	5	14.7		0	3.68
Укупно:		159	123	77.36	10	6.289	26	16.4	0	0	3.61

Просјечне оцјене указују да је преко 70 % наставника, првог разреда и комбинованих одјељења, изразило потпуно задовољство трајањем савјетовања и активности учесника, а преко 80 % наставника је потпуно задовољно комуникацијом међу учесницима. Око 10% наставника првог разреда и комбинованих одјељења било је дјелимично задовољно комуникацијом међу учесницима и њиховим активностима.

Према подацима из Упитника за евалуацију, **организација савјетовања** је генерално процијењена као потпуно задовољавајућа.

А- 4. Јасноћа презентације инспектора-просвјетног савјетника

Јасноћу презентације инспектора-просвјетног савјетника наставници, и првог разреда и комбинованих одјељења, су на свим пунктovima оцијенили врло високим оцјенама, од 3,87 до 4, док је укупна просјечна оцјена износила 3,95. Од укупног броја наставника првог разреда, њих 97,4% је јасноћу презентације просвјетног савјетника оцијенило као потпуно задовољавајућом. Потпуно задовољством исказало је и 96,2% наставника комбинованих одјељења. У графикону бр.3 и бр. 3/а исказан је преглед оцјена, изражен у процентима, за овај сегмент савјетовања.

Графикон бр.3-Оцјене за јасноћу презентације инспектора-просвјетног савјетника-први разред

Графикон бр.3/а-Оцјене за јасноћу презентације просвјетног савјетника-комбинована одјељења

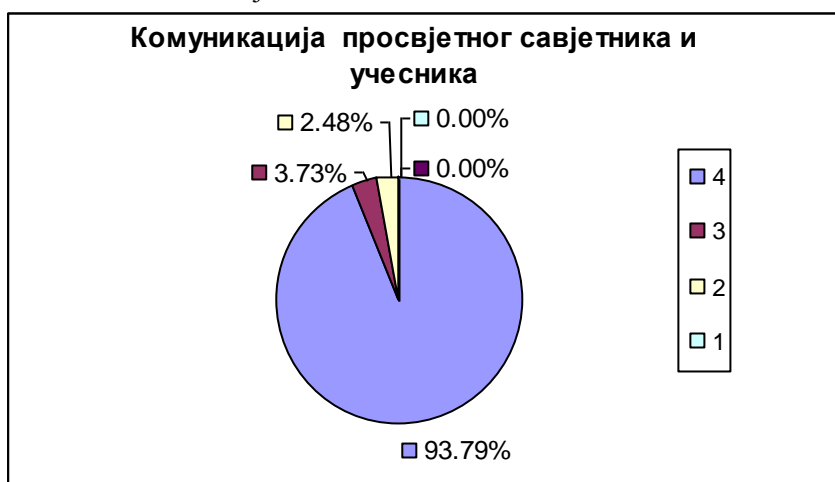
А- 5. Комуникација између инспектора-просвјетног савјетника и учесника

Комуникацију инспектора-просвјетног савјетника и учесника наставници првог разреда су оцијенили као потпуно задовољавајућом у 96,1% случајева, а наставници комбинованих одјељења у 93,79% случајева. Просјечне оцјене за овај сегмент савјетовања износе 3,95 и 3,91. У графикону бр.4 и бр.4/а дат је преглед оцјена о комуникацији савјетника и учесника.

Графикон бр.4-Оцјене за комуникацију просвјетног савјетника и учесника-први разред

Графикон бр.4/а-Оцјене за комуникацију просвјетног савјетника и учесника-комбинована одјељења

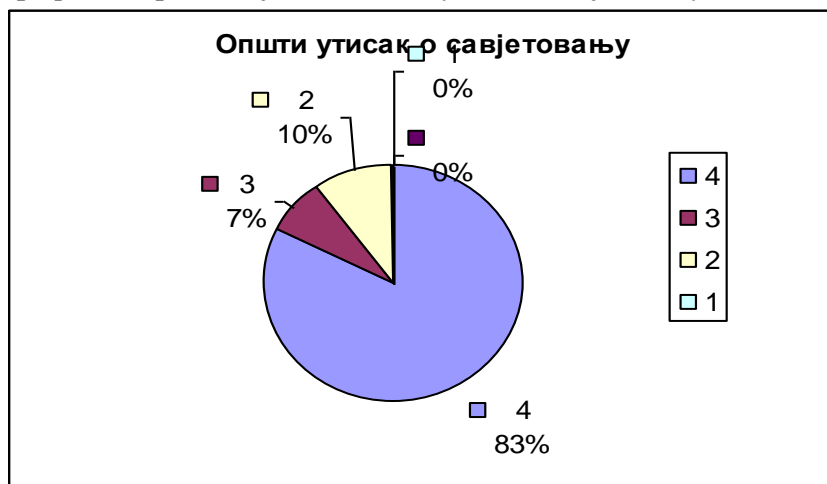
А- 6. Општи утисак о савјетовању

Потпуно задовољство савјетовањем исказало је 84,42 % наставника 1. разреда и 83,13 % наставника комбинованих одјељења. Процент наставника 1.разреда који није сигуран, што се тиче општег утиска о савјетовању, износи 9,09%, а наставника комбинованих одјељења 7,5%. Дјелимично задовољно савјетовањем било је 6,49% наставника 1.разреда и 10% наставника КО. Просјечне оцјене за општи утисак о савјетовањима износе 3,78 и 3,76. У графикону бр.5 и бр.5/а је преглед оцјена о општем утиску о савјетовању.

Графикон бр.5-Оцјене за општи утисак о савјетовању-први разред

Графикон бр.5/а-Оцјене за општи утисак о савјетовању-комбинована одјељења

Б- Пројена утицаја савјетовања на спремност/жељу учесника да убудуће учествују на истим савјетовањима

За дио Б, у Упитнику за евалуацију, учесници су користили сљедећу скалу за оцјењивања: **1-није утицало; 2-дјелимично је утицало; 3-нисам сигуран/сигурна; 4-много је утицало.** Уз оцјену овог сегмента савјетовања учесници су могли да образложе своју оцјену. Образложења зашто је савјетовање много утицало на њих, наставници **првог** разреда су дефинисали на сљедећи начин:

„-дате основне смјернице за организацију рада, планирање, праћење и оцјењивање,
-савјетник је дала одговоре на све што нас је интересовало, кориштена сва позитивна искуства,
-пријатна атмосфера, предавач отворен и спреман за савјет, разумије стање на терену,
-ријешило ми је многе дилеме и донијело нове информације,
-овакви сусрети омогућавају размјену искуства,
-чак кад је тема позната добро је присјетити се и обновити знање.“

Наставници **комбинованих** одјељења су имали слична образложења:

„-оваква савјетовања подстичу жељу за сталним учењем и усавршавањем наставника,
-могу да питам све што желим и добијем тражене одговоре,
-утицало је на тај начин да се осјећам спремнијом за рад у комбинованом одјељењу,
-утицала је размјена искуства и мишљења колега и појашњења савјетнице,
-побуди интерес.“

Преко 84 % наставника **првог** разреда се изјаснило да је овогодишње савјетовање много утицало на њихову спремност за будућа учествовања на истим или сличним савјетовањима. Процент наставника који су рекли да је овогодишње савјетовање дјелимично утицало на њихову спремност за будућа учествовања износи 14,5%, док само 1 наставник првог разреда није био сигуран када је у питању утицај савјетовања на његове жеље. Преглед нумеричких вриједности тј. оцјена за овај сегмент, по пунктovima, за наставнике првог разреда дат је у табели бр. 10, а у табели бр. 10/а оцјене наставника комбинованих одјељења.

Табела бр. 10- Оцјене за утицај савјетовања на учеснике-први разред

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за УТИЦАЈ САВЈЕТОВАЊА ЗА БУДУЋА УЧЕСТВОВАЊА НА САВЈЕТОВАЊИМА								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	22	16	72.73	1	4.545	5	22.7		0	3.5
2.	Дервента	15	10	66.67		0	5	33.3		0	3.33
3.	Теслић	18	17	94.44		0	1	5.56		0	3.89
4.	Модрича	21	21	100		0		0		0	4
	Укупно:	76	64	84.21	1	1.316	11	14.5	0	0	3.7

Наставници **комбинованих** одјељења, њих 80,12%, процјењује да је овогодишње савјетовање много утицало на њихову спремност/жељу да и убудуће учествују на оваквим савјетовањима. Дјелимичан утицај исказало је 11,2% наставника, 7,45% наставника није сигурно, док 2 или 1,24% наставника комбинованих одјељења се изјаснило да ово савјетовање није утицало на њихову спремност да и убудуће учествују на сличним савјетовањима.

Табела бр. 10/а- Оцјене за утицај савјетовања на учеснике-комбинована одјељења

Р. Б.	Пункт	Укупно попуњених упитника	Оцјене за УТИЦАЈ САВЈЕТОВАЊА ЗА БУДУЋА УЧЕСТВОВАЊА НА САВЈЕТОВАЊИМА								ПО
			4	%	3	%	2	%	1	%	
1.	Добој	58	48	82.76	5	8.621	5	8.62		0	3.74
2.	Дервента	34	27	79.41	2	5.882	3	8.82	2	5.88	3.59
3.	Теслић	32	24	75	3	9.375	5	15.6		0	3.59
4.	Модрича	37	30	81.08	2	5.405	5	13.5		0	3.68
	Укупно:	161	129	80.12	12	7.453	18	11.2	2	1.24	3.66

В- Сет питања која се односе на приједлоге, коментаре учесника организатору савјетовања за ово и наредна савјетовања

Овај дио Упитника за евалуацију може се рећи да је састављен из дијела који се односи на нове ствари/информације које су учесници савјетовања научили и дио који се односи на приједлоге, коментаре учесника организатору савјетовања за ово и наредна савјетовања. С обзиром на састав група, различита предзнања и искуства која имају наставници, оно што је за једне била нова информација за друге наставнике није.

Као **нове информације** наставници **првог разреда** су углавном наводили:

„-новине и измјене у НПП у односу на 2003/04.годину,
-планирање (тематско) и припремање рада у првом разреду,
-о оперативном планирању за КО (1. разред и остали разреди),
-основне карактеристике рада у центрима-новине,
-начин праћења и оцјењивања, описно оцјењивање, иницијална процјена,
-вођење досије ученика,
-да први разред нема домаће задаће,
-промјене у уџбенику за 1.разред
-вођење педагошке документације.“

Наставници **комбинованих** одјељења, као нове информације, су наводили:

„-планирање рада у комбинованом одјељењу (мјесчни планови за комбинацију),
-специфичности организације васпитно-образовног рада у комбинованом одјељењу,
-нова сазнања о комбинованом одјељењу, организацији и успјешности рада,
-како комбиновати директан и индиректан рад,
-о начину писања дневних припрема за рад тј.за све часове,
-како на најбољи начин организовати распоред часова,
-о могућности чешћег оцјењивања ученичких постигнућа у комбинованом одјељењу,
-о вођењу педагошке документације.“

Најчешћи **коментари, приједлози и сугестије** наставника **првог разреда** и наставника **комбинованих одјељења** односили су се на:

„-чешћа савјетовања ради успјешнијег рада у учионици, одржати их и на полугодишту,
-семинар треба организовати у септембру, октобру, када су услови за рад повољнији,
- за учеснике припремити материјале који прате стручну тему,
-више времена за дискусију током савјетовања,
-више инсистирати на размјени позитивних искустава у наставном процесу,
-симулација наставних активности у првом разреду, те презентацију наставног часа/дана у комбинованом одјељењу,
-приказати видео снимке успјешних и мање успјешних огледних часова,
-више информација о укључивању првог разреда у комбинацију,
-прецизније дефинисати сам начин рада везан за усвајање бројева и слова у 1.разреду,
-организовати савјетовање на тему уџбеника и радних материјала у 1.разреду,
-омогућити комбинованим одјељењима више наставних средстава,
-смањити обим администрације у комбинованим одјељењима,
-више информација о раду са ученицима који имају посебне потребе,
-да савјетовањима присуствују педагози и директори школа, те просвјетни инспектор,
-побољшати координацију: Министарство просвјете и културе РС-РПЗ-савјетник- учитељ,
-комплименти, јасна и актуелна упутства у складу са промјенама,
-савјетовање јако успјешно, поучно и добро организовано.“

Закључци

На основу постављених циљева групног савјетодавно-инструктивног рада, реализације и запажања инспектора-просвјетног савјетника о реализованим активностима током савјетовања, те процјени и оцјени наставника првог разреда и наставника комбинованих одјељења путем Упитника за евалуацију, могу се извести следећи закључци:

- Групни савјетодавно-инструктивни рад са наставницима **првог разреда** и **комбинованих одјељења** из основних школа Регије Добој реализован је непосредним путем у периоду

- од 19. до 27. августа 2013.године. Реализација савјетовања одвијала се за 10 група наставника на 4 пунктова: Добој-3 дана, Теслић-1 дан, Дервента-1 дан и Модрича-2 дана.
- Од планираног броја наставника (277), савјетовањима је, према евиденцији, присуствовало 243 или 87,72%. Према евиденцији присуство овогодишњим савјетовањима од стране наставника **првог разреда је 92,94%**, а наставника **комбинованих одјељења је 85,41%**. Овогодишњим савјетодавно-инструктивним радом било је обухваћено око 40% наставника разредне наставе Регије Добој.
  - Учесници савјетовања су истакли потребу за чешћим организовањем групног савјетодавно-инструктивног рада и то бар два пута годишње.
  - Позитивно је оцијењено што су циљне групе за овогодишње савјетовање биле: наставници првог разреда и наставници комбинованих одјељења.
  - Реализација програма савјетовања била је у виду интерактивне комуникације на релацији наставник-просвјетни савјетник, у виду рада у мањим групама са конкретним задатком за рад у групи, те директног обраћања савјетника, излагања, видео презентације.
  - Начин рада током савјетовања је позитивно оцијењен, уз коментар да радионички начин рада буде и даље заступљен током ових облика стручног усавршавања наставника, јер подстиче размјену мишљења и позитивних искустава наставника.
  - За поједине сегменте васпитно-образовног рада наставника првог разреда и комбинованих одјељења савјетник је дао конкретне упуте како и на који начин треба реализовати наставне активности у редовној настави. Током групне дискусије просвјетни савјетник је истакао важније појмове/поставке, те посебан акценат дао на сценарио/план наставног процеса/наставног дана у првом разреду и комбинованим одјељењима.
  - За одступања од НПП, која су евидентирана у неким школама, наглашено је да су резултат планирања и програмирања наставног рада првенствено на основу уџбеника, а не у складу са важећим НПП-ом. Наставницима је наглашено да се планирање и програмирање врши искључиво у складу са НПП-ом, а да је уџбеник наставно средство и извор учења који би требао да обухвата садржаје НПП-ом, што није увијек случај.
  - За рад наставника који реализују наставе садржаје у одјељењима комбинованим од ученика два или више разреда посебне упуте су биле о важности и специфичности планирања и програмирања рада у комбинованим одјељењима.
  - Избор садржаја и актуелност стручних тема: „Специфичности рада у првом разреду“ и „Специфичности рада у комбинованом одјељењу, са акцентом на активно учење/наставу“, оцијењене су од стране наставника првог разреда као потпуно задовољавајући у 83,54 % случајева, а од стране наставника комбинованих одјељења у 84,66% случајева. Дјелимично задовољство стручном темом исказало је 13,5% наставника комбинованих одјељења и 6,33% наставника 1.разреда.
  - Могућност примјене стручне теме у пракси 68,35 % наставника 1.разреда и 58,9% наставника комбинованих одјељења је процијенило као потпуно задовољавајуће.
  - Потпуно задовољство начином презентације стручне теме од стране инспектора-просвјетног савјетника, исказало је 92,31 % наставника 1.разреда и 87,73% наставника комбинованих одјељења. Несигурност и дјелимично задовољство начином презентације исказало је око 12% наставника комбинованих одјељења и 7 % наставника 1.разреда.
  - Према укупној процјени, наставника првог разреда и наставника комбинованих одјељења, **стручна тема је оцијењена као потпуно задовољавајућа.**
  - Преко 59% наставника комбинованих одјељења и 67% наставника 1.разреда је потпуно задовољно новим информацијама у контексту проширења знања, док по 81% наставника 1.разреда и комбинованих одјељења сматра да су теме и питања о којима се разговарало употпуности значајне за будући васпитно-образовни рад.
  - Наставници првог разреда и комбинованих одјељења су исказали потпуно задовољству у преко 80% случајева када је у питању комуникација међу учесницима, а преко 70% учесника савјетовања је потпуно задовољно трајањем савјетовања и својом активношћу.
  - Условне реализације савјетовања наставници, и **првог разреда и комбинованих одјељења**, су оцијенили са најнижим просјечним оцјенама, које износе 3,51 и 3,44.
  - Пратећи дату скалу оцјена, 97,4% наставника 1.разреда и 96,2% наставника комбинованих одјељења је јасноћу презентације инспектора-просвјетног савјетника оцијенило као потпуно задовољавајућом и просјечном оцјеном 3,95.

- За општи утисак о савјетовању 84,42 и 83,13% наставника испољило је потпуно задовољство, док се 10% наставника комбинованих одјељења и 6,49% наставника 1.разреда за општи утисак о савјетовању изјаснило као углавном задовољавајућим. Интересантан је податак да је неколико учесника навело да је дјелимично задовољно савјетовањем, али истовремено и да је савјетовање много утицало на њих.
- Утицај овогодишњег савјетовања на спремност/жељу учесника за учешће на будућим савјетовањима је велика. Преко 84% наставника 1.разреда и 80% наставника комбинованих одјељења је рекло да је ово савјетовање много утицало на њих. Око 14% наставника 1.разреда и 11% наставника комбинованих одјељења ипак сматра да је ово савјетовање само дјелимично утицало на њихову мотивацију за учешће на будућим савјетовањим овог типа.
- Наставници првог разреда су имали примједбе на НПП, те предлажу прецизније дефинисање наставних садржаја и исхода учења, који се односе на усвајање бројева прве десетице и штампаних слова првог писма.
- Организовати савјетовање на тему уџбеника и радних материјала у 1.разреду био је такође један од приједлога наставника првог разреда.
- Учесници су исказали и потребу за више едукације о раду са ученицима који имају посебне потребе, како о планирању и изради индивидуално прилагођених програма, тако и о најефикаснијим начинима реализације рада са тим ученицима.
- У приједлозима и коментарима за будућа савјетовања нашао се и приједлог за успостављање веће координације између Министарства просвјете и културе Републике Српске, Републичког педагошког завода, просвјетног инспектора, инспектора-просвјетног савјетника и наставника разредне наставе.
- Наставници су истакли да им је потребна и додатна едукација за рад у комбинованим одјељењима у којима су укључени и ученици првог разреда.

Приједлози за побољшање стручног усавршавања наставника

- Планирати реализацију једнодневнoг савјетовања за наставнике који реализују наставне садржаје у комбинованим одјељењима у којима су укључени ученици првог разреда.
- Приликом стручно-педагошког надзора у школама планирати и реализовати састанке Стручних актива наставника разредне наставе, током којих ће инспектор-просвјетни савјетник реализовати актуелне теме/предавања.
- Током септембра/октобра 2013.године одржати Стручни састанак са наставницима разредне наставе/представницима основних школа са Регије Добој које су укључене у Пројекат „Доситеј“.
- Израдити План и програм реализације наставних садржаја уз примјену „е-учења 1:1“ за школску 2013/14.годину.

Инспектор-просвјетни савјетник
за разредну наставу:

Гордана Попадић
